

έρημος

έρημος κ. **έρμος**, -η, -ο, επίθ. [<αρχ. ἔρημος], έρημος. **1.** που ζει μόνος του: «είναι τόσο απελπισμένος απ' τους ανθρώπους, που ζει έρημος σ' ένα σπιτάκι». (Τραγούδι: μια μικροπαντρεμένη, κόρη ξανθή, τον κύρη της προσμένει, **έρμη** και μοναχή). **2.** (για τοποθεσίες, χώρους) που είναι ακατοίκητος, που δεν κυκλοφορεί κανείς: «βρήκαν τα πρεζόνια ένα έρημο σπίτι και μπούκαραν || τα μεσημέρια είναι έρημοι οι δρόμοι». **3α.** που είναι δύστυχος, δυστυχισμένος, καημένος: «μείναμε μόνοι κι έρημοι στη ζωή από τότε που παντρεύτηκαν τα παιδιά μας || δεν κοιτάει ο έρημος τα χάλια του, θέλει να κάνει και κριτική!». (Λαϊκό τραγούδι: **έρημος** βαρύς και μόνος μες τους δρόμους τριγυρνώ // θέλω να πεθάνω για μην πονώ, μα ποιος θα κοιτάξει το φτωχόσπιτό μου, όταν θ' απομείνει **έρμο** κι ορφανό). **β.** λέγεται και με συμπάθεια για πονεμένο, για δυστυχισμένο άτομο ή για κάτι που προξενεί πόνο: «βρε κακό που τον βρήκε τον έρημο!». (Λαϊκό τραγούδι: τον έφαγε μια παστρικά μια του παλιά αγαπητικιά, **αχ, έρημη** αγάπη, γιατί ο μπάρμπας μου θαρρώ κρυφά της τα 'χε από καιρό με την Αγγέλα του Αράπη // στου γιαλού τα βοτσαλάκια κάθονται δυο καβουράκια, **έρμα**, παραπονεμένα, κι όλο κλαίνε τα καημένα). Συνών. ερίφης (4α, β) / μαύρος (1α, β)· βλ. και λ. έρμος·

- έμεινε μόνος κι έρημος στον κόσμο, βλ. λ. [κόσμος](#)·

- έρημά μου νιάτα, πού τσαλακωθήκατε! έκφραση απελπισίας, που όμως, λέγεται περισσότερο για το λογοπαίγνιο που γίνεται ανάμεσα στο μου με την πρώτη συλλαβή νια -της λ. νιάτα, όπου ηχητικά ακούγεται μου- νιά και στο πού με την πρώτη συλλαβή τσα- του ρ. τσαλακωθήκατε, όπου ηχητικά ακούγεται πού-τσα·

- έρημο πουλί, βλ. λ. [πουλί](#)·

- ζει μόνος κι έρημος στον κόσμο, βλ. λ. [κόσμος](#)·

- μένω μόνος κι έρημος, βλ. λ. μόνος·

- ο φόβος φυλάει τα έρημα, βλ. λ. [φόβος](#)·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας